

**PEDAGOGISKT
FÖRDJUPNINGSMATERIAL**

**DEN HEMMLIGA
TRÄDGÅRDEN**

TEATER23

DJÄKNEGATAN 7 MALMÖ | WWW.TEATER23.SE | 040-30 32 23

INTRODUKTION

Hej!

Det här är ett pedagogiskt fördjupningsmaterial som Teater Reagera har tagit fram i samarbete med oss på Teater 23.

Här hittar du som pedagog övningar som tar klassen på en gemensam resa genom föreställningens berättelse, frågeställningar och teman. Genom att diskutera, förhålla sig till och reflektera kring det som händer ges eleverna möjlighet att bearbeta olika tankar och känslor som föreställningen skapat.

Övningarnas syfte är att fånga upp scenkonstupplevelsen, tolka och reflektera över denna, samt ge inspiration till att närma sig naturen och få utlopp för sin egen kreativitet.

Du som lärare är fri att plocka övningar eller moment utifrån vad som passar just dina elever; ta ett frö från materialet och jobba en enskild lektion, eller använd materialets hela trädgård och jobba tillsammans under flera lektioner och ämnen.

Använd gärna er själva som en resurs och gör övningarna tillsammans med eleverna. Bjud på era egna tankar och fantasier.

Vi vill gärna höra från er! Dela gärna med er av era idéer och tankar till oss på info@teater23.se. Om du eller om eleverna själva vill kontakta oss på teatern så går det bra att nå oss via våra olika sociala medier:

[@teater23](https://www.instagram.com/teater23)

facebook.com/teater23

Eller besök vår hemsida: www.teater23.se.

Mer info om **Teater Reagera** finns på: www.teaterreagera.se, och de nås via info@teaterreagera.se.

Med vänliga hälsningar,
Teater 23 och teamet bakom Den hemliga trädgården.

TEATER 23

DEN HEMLIGA TRÄDGÅRDEN

FRITT EFTER FRANCES HODGSON BURNETTS BOK
DRAMATISERING & REGI: HARALD LEANDER

PREMIÄR: VÅREN 2023

ILLUSTRATION: ROBERT DALLMARK

KULTURRÅDET

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

DEL 1 - MIN SCENKONSTUPPLEVELSE

RECEPTION

Ett föreställningssamtal utan värderingar där vi utgår från att scenkonst består av en mängd tecken och att vi i publiken tolkar dessa tecken på olika sätt. Att sätta ord på sin upplevelse och i tal och skrift få utrymme att reflektera kring föreställningen leder till språkutveckling.

Prata gärna med eleverna om att det inte finns något "rätt" eller "fel" när en berättar om sin teaterupplevelse, alla uppfattar saker på olika sätt. Teater 23, skådespelarna och regissören har nu lämnat över föreställningen till er, ni får tolka och förstå det som händer precis hur ni vill!

MIN SCENKONSTUPPLEVELSE

Ge klassen en stund att i tystnad få fundera över: Vilket ord kan beskriva hur du upplevde föreställningen?

Låt var och en säga sitt ord. Skriv upp orden på tavlan. Använd orden som samtalsunderlag.

Samtala utifrån scenkonstupplevelsen: scenografi, ljus, musik, skådespeleri, med mera.

Exempel på frågeställningar:

Hur använde skådespelarna sig av sin kropp och röst för att gestalta de olika rollerna? Hur såg scenografin ut? Hur använde sig skådespelarna av scenografin? Vad gav det för effekter, till exempel att väggarna var rörliga och flyttbara? Vad skapade scenografin och scenrummet för stämning? Hur förändrades ljuset under föreställningen? Vad skapade ljuset för olika stämningar? Hade det varit någon skillnad om det inte fanns musik med i föreställningen? Om ja, på vilket sätt då? Hur lät föreställningen? Hur var musiken? Fanns det andra ljud? Vilka olika rum fanns med och hur var stämningen i de olika rummen?

BERÄTTELSEN

Utveckla analysen med att varje elev får välja ut tre saker ur föreställningen som de tyckte var; **roligt – spännande – konstigt**. Eller välj andra ord som du kommer på.

Ta gärna hjälp av de bilder som finns i detta material för att minnas vad som hände i föreställningen. (Bilderna finns även digitalt på teater23.se.)

Dela ut tre lappar till varje elev, en i varje färg. Låt eleverna skriva ner exempelvis en rolig sak med föreställningen på den gula lappen, en spännande på den röda, och så vidare.

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

Gul = rolig

Röd = spännande

Grön = konstig

Sätt upp lapparna på tavlan utifrån färg. Läs upp alla ord och samtala om dem, låt de som vill få motivera hur de tänkte.

Exempel på frågeställningar för att utveckla berättelsen:

Vad var det som hände i föreställningen? Vilken händelse fastnade hos dig?

Vilka känslor väckte den? Hur började föreställningen? Vad var det som hände i Indien?

Hur slutade berättelsen?

Ställ frågor om varför:

Varför var Mary arg mot sin Ayah i början? Varför bodde Mary med sin familj i Indien? *(Här finns ett tillfälle att prata med klassen om vad kolonialism är, hur det har påverkat vår historia och samhället/världen och att Sverige faktiskt var en del av kolonialismen.)*

Varför behövde Mary lämna Indien? Varför tror ni att Mr Craven först inte vill träffa Mary? Varför ville Mr Craven inte träffa Colin? Varför fick Mary inte gå runt i huset? Varför tror ni att Mary ville att trädgården skulle vara hemlig? Varför var Colin bara i sitt rum i början?

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

MÄNNISKORNA

Utveckla samtalet med att prata om människorna i föreställningen. Skriv gärna upp de personer ni minns från föreställningen på tavlan, som en utgångspunkt för samtalet.

Exempel på frågeställningar:

Hur var Mary? Vem är personerna i tropikhattar i början? Hur tror ni Mary känner sig när hon kommer till godset? Hur skulle ni beskriva de vuxna? Hur förändras Mary genom berättelsen? Vad påverkar oss? Vad skapar vår personlighet? Identitet? Hur tror ni att Mary känner när hon ska träffa Mr Craven? Hur skulle ni beskriva Mr Craven? Hur är Colin? Hur förändras Colin genom berättelsen? Vad är det som gör att han förändras? Vad tror ni det var som gjorde Colin sjuk? Vad var det som gjorde honom frisk?

VAD TYCKER DU? JA ELLER NEJ?

Ena halvan av rummet symboliserar JA, andra halvan symboliserar NEJ. Samla klassen i mitten av rummet. Du som lärare ger ett påstående och signal. Vid signal ska eleverna, utan att prata med varandra, ställa sig på den sida som stämmer överens med vad hen tycker. Ge gärna eleverna möjlighet att motivera sitt ställningstagande. Om en elev hamnar ensam på en sida, ställer du dig tillsammans med den.

OBS: Detta är ingen diskussionsövning!

Låt de som vill, eller de du väljer, få berätta hur de tänkte – utan kommentarer från andra. Återsamla därefter klassen i mitten av rummet och ställ ett nytt påstående. Hitta gärna på egna påståenden utifrån hur samtalet har varit i din klass och välj de som passar just dina elever utifrån ålder, gruppsammansättning, med mera.

Exempel på påståenden:

- Vuxna ska alltid berätta allt för barn
- Naturen kan göra en frisk
- Ett djur kan vara ens bästa vän
- Naturen kan vara magisk
- Det är bra att vuxna ibland har hemligheter för barn
- Det är farligt att bli arg
- Naturen gör en hungrig
- Känslor kan göra en sjuk
- Naturen påverkar oss
- Kolonialism är bra
- Mary gjorde rätt som gick och tog reda på vem som grät
- Det finns saker man får göra fast vuxna sagt nej
- Mary borde stannat på sitt rum och lyssnat på Mrs Medlock

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

INRE BILDER

Dela ut material i form av papper och färgpennor, alternativt målarfärg och penslar. Sätt på musiken från föreställningen - du hittar den på Teater 23:s Soundcloudsida: soundcloud.com/teater-23.

Be alla att blunda och lyssna till musiken, låt den skapa inre bilder, och ge alla i uppgift att fundera på vilka känslor och stämningar musiken förmedlar. Efter en stund kan alla öppna ögonen och måla eller rita, inspirerad av musiken och den stämning den förmedlar. Låt musiken vara på under tiden ni målar.

Påminn gärna om att vi tolkar och påverkas på olika sätt av musiken, därför kommer målningarna också att se olika ut. Samla alla målningar på ett stort bord, ta en bild och lägg ut på intranätet, för vårdnadshavarna att ta del av.

Maila gärna era bilder till Teater 23 på info@teater23.se. Om något läggs ut på sociala medier använd gärna #denhemligaträdgården.

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

DEL 2 – NATURUPPLEVELSER

I Den hemliga trädgården är naturen och djuren en stor del av berättelsen. Följande övningar handlar om att ge eleverna möjlighet att, precis som Mary och Colin gjorde, närma sig och stärka relationen med naturen. Inled gärna denna del med att samtala om naturens betydelse och möjligheter.

Exempel på frågeställningar:

Vad kan naturen ge oss? Hur påverkar naturen dig? Vilka känslor kan naturupplevelser skapa? Vilken betydelse har naturen och djuren för oss människor?
Vad tror ni att de menar med att det finns magi i trädgården?

UTESITTNING

Mary bad om att få ett eget stycke jord, en plats i naturen som var bara hennes. Uppmuntra eleverna att skapa sig en egen plats i naturen. Börja med att prata om var och hur naturen är närvarande i den miljö just dina elever befinner sig i; det kan vara en park, en plantering av träd utanför skolgården, på gården bland höghusen, i skogen bredvid skolan, och så vidare.

Uppdraget består av att:

Skaffa dig en egen plats i naturen nära ditt hem, dit du lätt kan ta dig. Välj en plats som du tycker är extra vacker och som känns trygg och är lugnt avskild. Slå dig ner där, bara vila och stanna en stund. Lyssna, titta och lukta - hur låter det på platsen, vad har du runt omkring dig, hur doftar platsen? Återkom gärna till "din plats" då och då, till exempel vid olika årstider, olika tider på dagen, eller när det är ljus eller mörkt ute. Förslagsvis kan du med jämna mellanrum ge eleverna i uppdrag att besöka sin plats, och vid kommande lektion be alla berätta kort om hur platsen förändrats. Prata om hur naturen och vår omgivning förändras med årstiderna.

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

SKAPA EN NATURDIKT

Välj tillsammans ut ord från föreställningen som kan kopplas till djur och natur. Alternativt väljer du som lärare ut några ord. Skriv upp orden och låt varje elev enskilt skapa en dikt där orden ingår. Låt gärna musiken från föreställningen vara på under tiden, som inspiration. Musiken hittar du på Teater 23:s konto på Soundcloud: soundcloud.com/teater-23.

Exempel på ord:

- Hed
- Hav
- Träd
- Solsken
- Regn
- Rosor
- Vildvin
- Räv
- Klippskreva

NATURIMPROVISATIONER

VAD FINNS BAKOM DÖRREN?

Dela in eleverna två och två. Bestäm i varje par vem som ska vara A respektive B. Ge A i uppgift att fysiskt med armen låtsas som att den öppnar en imaginär dörr åt B. B kliver in genom dörren och där inne finns B:s hemliga trädgård. Med hjälp av sin fantasi berättar B för A hur trädgården ser ut, luktar och vilka ljud som finns därinne. A kan också ställa frågor om trädgården som B svarar på. Byt efter en stund roller så att B öppnar en imaginär dörr till As trädgård.

Gör gärna övningen flera gånger och öppna olika dörrar exempelvis till Mrs Medlocks rum, Mr Cravens rum, köket i huset, Marthas rum, och så vidare. Vad finns innanför dörren? Låt fantasin flöda.

DIRIGENTEN

Börja med att göra en lista på olika djur. Prata om vilket läte de olika djuren har. Låt eleverna härma djuren. Nu ska de få skapa en djurkör. Låt var och en bestämma själv vilket djur de vill vara. En i klassen ska vara dirigent och ställer sig framför gruppen. Alla står upp som en stor kör. Dirigenten ska nu peka på var och en, som då ger ifrån sig sitt läte. Dirigenten har som uppgift att inkludera alla i kören. Så länge dirigenten pekar på en person, upprepar den sitt djurläte.

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

Dirigenten får peka med olika tempo; ibland med snabba byten, ibland pekar den en längre stund på var och en. Försök att få till en melodi, en rytm eller en känsla av att det är en kör. Övningen kan även göras i mindre grupper, med en dirigent per grupp. Varje grupp får ställa sig framför klassen och uppträda som en kör. Resten av klassen är då en fokuserad och uppmuntrande publik.

GE BORT EN NATURUPPLEVELSE

Börja med att tillsammans lista vilka olika ljud som skapas av naturen eller ljud som finns i skogen (vinden, olika sorters fåglar, en pipande mus, regn som droppar, löv som rör sig i vinden, med mera.). Skriv upp ljuden på olika lappar. Dela in klassen i två grupper. Tänk er att rummet har förvandlats till en skog.

Grupp 1 är skogen och får varsin lapp med ett skogsljud (eller använd olika föremål för att skapa naturljud, se listan på nästa sida).

Grupp 2 är personer som står i skogen och lyssnar på ljuden. De ställer sig utspritt i skogen, stilla och blundar.

Grupp 1 ska nu ge sina klasskompisar en naturupplevelse. När läraren ger signal, rör sig Grupp 1 runt i klassrummet och gör sina respektive naturljud. Tänk gärna på dynamiken, allt låter inte hela tiden.

Detta kan bli en mycket fin upplevelse om övningen görs långsamt och koncentrerat.

KOMPOSITÖREN TIPSAR!

Om ni vill använda föremål för att skapa naturljud så kommer här några hemliga knep som används inom film och tv! Tipsen kommer från kompositören Anders Wall som gjort all musik och alla ljudeffekter i föreställningen.

Fågelkvitter

Blöt en korkbit som du sedan gnider mot en glasflaska.

Galopperande häst

Slå två kokosnöthalvor mot varandra.

Person går i snö

Häll lite potatismjöl i en plastpåse och krama den sedan på olika sätt.
Eller gnid fingrarna mot ett stycke frigolit.

Regn

Lägg några ärtor i en sil och vrid den runt.
Eller häll riskorn på en plastpåse som ligger på ett hårt underlag.
Påsen måste vara spänd.

Vind

Gnid ett stycke sidentyg mot den blanka sidan av en masonitskiva.

Vågskvalp

Skvalpa med handen i en skål med vatten.

Ångbåtssiren

Blås vid mynningen på en glasflaska.

Ånglok

Klä två träbitar med sandpapper, och gnid sedan klossarna mot varandra.

Åska

Använd antingen en stor plåt, eller styv och tunn plast, och "skaka" den tills ett önskat ljud fås.

Person som går i gräs

Ta ut bandet ur ett kassetband och krama det.

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

DEL 3 – MITT SKAPANDE

MIN HEMLIGA TRÄDGÅRD

Låt eleverna skapa sina egna hemliga trädgårdar. Avsluta med en gemensam utställning där alla får ta del av varandras skapelser.

Börja med att samla ihop skokartonger så det finns en till varje elev. Ta gärna hjälp av vårdnadshavarna eller fråga i en lokal skoaffär. Låt därefter varje elev samla ihop sitt eget byggmaterial under en vecka; hämta på skolgården, på väg till och från skolan, och så vidare. Det kan vara stenar, växter, pinnar, blommor, gräs, jord, grus, med mera. Prata om på vilka ställen en får plocka och hur en kan ta av naturen utan att förstöra. När alla har tillräckligt mycket material; börja skapa!

I skokartongen ska var och en skapa sin egen hemliga trädgård, som ett litet rum. Om det är svårt att komma till, skär upp kanterna på ena långsidan/väggen och vik ner för att komma åt bättre. När trädgården är klar, fäll upp väggen och tejpa på utsidan så att kartongen är hel igen. Samarbeta gärna med bildläraren och låt eleverna arbeta med uppgiften ämnesöverskridande. Eller bjud in en naturpedagog som kan hjälpa till och stötta upp med hur vi kan vara kreativa med naturen som material.

Skapa en utställning i klassrummet, släck ner i rummet och ge varje elev en ficklampa (saml in ficklampor till alla, be vårdnadshavare om hjälp alternativt låt eleverna lysa med sin mobillampa). Låt eleverna gå in gruppvis och titta på de hemliga trädgårdarna genom att lysa upp dem med sin ficklampa.

Lägg ut bilder på varje elevs hemliga trädgård och tagga bilderna med *#denhemligaträdgården* och ge vårdnadshavare möjlighet att ta del av dem.

(Övningen kan såklart även göras med inköpt material, papper, färg, blompinnar, och så vidare.)

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

TIPS PÅ AKTIVITETER KOPPLAT TILL DJUR & NATUR:

Bjud in en representant från den verksamhet som arbetar med lokala planteringar i ert område, alternativt arrangera ett studiebesök.

Be personalen att berätta om hur de planerar och skapar de gemensamma naturområden som finns runtomkring er.

Bjud in en arborist/hortonom som berättar om sin relation till naturen och hur den arbetar för att värna om den.

Bjud in en ornitolog som berättar om fåglar och sin relation till dem.

Bjud in en trädgårdsterapeut som berättar om vad trädgården och naturen kan ge oss och dess betydelse för vårt mående. Kanske kan den även göra ett antal övningar tillsammans med eleverna.

Gå gärna in på Skolverkets hemsida och läs mer om *Naturens nytta och nöje* för fler övningar som visar på naturens nytta och glädje.

Skolverket.se

TIPS INFÖR TEATERBESÖKET

INFORMERA

Prata gärna med eleverna om det stundande besöket och hur det går till när man går på teater. Hjälpt oss gärna att hålla ordning under föreställningen men hyssja eller tillrättavisa inte eleverna, såvida de inte stör andra barn i publiken. Spontana reaktioner hör ett teaterbesök till!

Vi kan även tipsa om Riksteaterns handledning *Att öppna nya världar*:

http://tf.riksteatern.se/riksteatern_se/Barn-och-unga/Riksteatern-Att-oppna-nya-varldar.pdf

INTRESSERA

Ge gärna en kort presentation om vad det är eleverna ska få se, så att de känner sig förberedda och förväntansfulla. Information i form av elevbrev, foton och videotrailer om föreställningen finns på:

www.teater23.se.

PLANERA

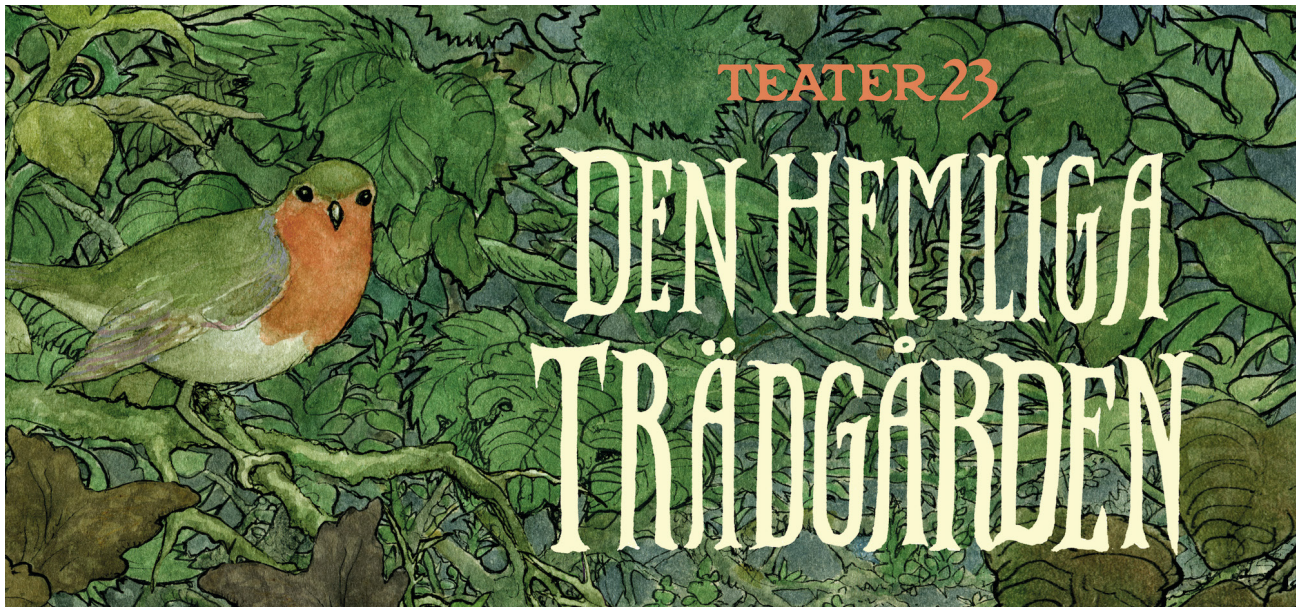
Om det är möjligt, se till att ni kan komma i god tid innan föreställningen börjar och att ni kan stanna kvar en stund efter att den är slut. Vi ser gärna att ni får ett lugnt och angenämt besök hos oss.

KOMMUNICERA

Har ni funderingar kring teaterbesöket, oavsett om det handlar om tematik eller logistik, hör gärna av er till oss!

Vi nås på: info@teater23.se eller på telefonnummer 040-30 32 23.

Den hemliga trädgården

På scen: Cajsa Svensson, Gustav Bloom, Björn Löfgren, Gunilla Andersson + Anna Nässlander/Måns Ekander (staterande tekniker)

Regi & dramatisering: Harald Leander, fritt efter Frances Hodgson Burnetts bok Den hemliga trädgården

Scenografi & kostym: Kajsa Hilton-Brown

Komposition & ljuddesign: Anders Wall

Ljus: Wesslan (Iben West & Anna Nässlander)

Dockmakeri & mask: Evalena Jönsson Lunde

Ljudteknik & syntolkning: Narjes Al-Ansari

Konstruktion: Måns Ekander

Rekvisita: Désirée Holmberg

Attribut: Lo Wipp

Projektioner: Charlottes Rodenstedt/Bloody Honey

Sömnad: Teddie Andersson & Malin Cederberg

Dekormåleri: Christian Lefèvre

Snickare: Rolf Gurkan Johansson

Marknadsföring & turné: Sofia Strandberg

Produktion: Thomas Jönsson & Iben West

Illustration: Robert Vallmark

Foto: Amelie Herbertsson

Med stöd av: Kulturrådet, Region Skåne och Malmö Stad

Den hemliga trädgården hade premiär 10 februari 2023 på Teater 23 i Malmö.

TEATER 23